

Sygn. akt VIII U 671/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Magdalena Kimel
Protokolant	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2019 r. w Gliwicach

sprawy D. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania D. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 11 lutego 2019 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu D. F. prawo do emerytury pomostowej od dnia 7 sierpnia 2019 r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) Sędzia del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 671/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 lutego 2019 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, odmówił ubezpieczonemu D. F. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ nie udowodnił on okresu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat, nie osiągnął wieku 60 lat, przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i 33 ustawy emerytalnej, a także nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą. W uzasadnieniu wskazał, że do pracy w szczególnych warunkach zaliczył ubezpieczonemu jedynie okresy od 1 lipca 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. i od 21 marca 2011 r. do 31 stycznia 2012 r. Natomiast do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył następujących okresów:

- od 5 listopada 1977 r. do 31 marca 1990 r., gdyż w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 28 lutego 2002 r. wskazane stanowisko na którym ubezpieczony wykonywał pracę, tj. elektryk, nie jest zgodne ze stanowiskiem wymienionym w powołanym wykazie A, dziale II, poz. 1 pkt 15 stanowisku, tj. elektryk sieci trakcyjnej Zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. Nie ma informacji jakie były przyczyny rozbieżności w nazewnictwie i na podstawie jakich dokumentów uznano, że stanowiska te są tożsame;

- od 1 kwietnia 1990 r. do 28 lutego 2002 r., bowiem w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 28 lutego 2002 r. wykazane stanowisko, na którym ubezpieczony wykonywał pracę – sztygar zmianowy, błędnie powołano pkt 14 Zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r.;

- od 1 marca 2002 r. do 30 czerwca 2008 r., ponieważ na świadectwie pracy w szczególnych warunkach z 14 grudnia 2018 r. wskazano, że ubezpieczony pracował jako elektryk-płuczkarz, tj. wyszczególniono łączone stanowisko pracy, co nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach na danym stanowisku pracy.

Od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł odwołanie. Domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania prawa do spornego świadczenia oraz zasądzenia od organu rentowego na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wskazał, że przedstawił organowi rentowemu niezbędne dokumenty, z których wynika, że jego staż pracy w szczególnych warunkach wynosi 24 lata, 3 miesiące i 24 dni.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 sierpnia 2019 r. ubezpieczony D. F. (ur. (...)) ukończył 60 rok życia.

Ubezpieczony pracował w Kopalni (...) SA w okresie od 7 listopada 1977r. do 28 lutego 2002 r., z tym, że w okresie od 5 listopada 1977 r. do 31 marca 1990 r. pracował jako elektryk, a od 1 kwietnia 1990 r. do 28 lutego 2002 r. jako sztygar zmianowy.

Ubezpieczony posiada świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z 28 lutego 2002 r. oraz z 20 lutego 2019 r., z których wynika, że w okresie:

- od 5 listopada 1977 r. do 31 marca 1990 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace elektryka sieci trakcyjnych wymienione w dziale II, poz. 1 pkt 15 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach;

- od 1 kwietnia 1990 r. do 28 lutego 2002 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku sztygara zmianowego oddziału elektrycznego (dot. utrzymania sieci trakcyjnej) wymienione w dziale XIV, poz. 24 pkt 14 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

Podczas zatrudnienia na stanowisku elektryka sieci trakcyjnych, ubezpieczony był odpowiedzialny za utrzymanie sieci trakcyjnej, wykonywał prace na rozdzielniach i usuwał awarie. Zajmował się górną siecią trakcyjną oraz rozdzielniami, które tą sieć zasilają. Sieć trakcyjna utrzymywana była za pomocą pociągu trakcyjnego. Odwołujący zajmował się likwidacją trakcji, remontem, naprawą. Do jego obowiązków należał przegląd rozdzielni. Ubezpieczony zajmował się również pracami przyłączeniowymi przyłączenia sieci, przeglądami urządzeń elektroenergetycznych zasilania sieci trakcyjnych.

W okresie w którym ubezpieczony zajmował stanowisko sztygara zmianowego do jego obowiązków należały prace związane z utrzymaniem sieci trakcyjnych, prace przyłączeniowo-remontowe, bezpośredni dozór nad pociągiem

sieciowym na oddziale elektrycznym. Podlegało mu od 13 do 16 elektromonterów sieci trakcyjnych. W tym okresie ubezpieczony sprawował nadzór nad wszystkimi pracami wykonywanymi przez elektromonterów.

Powyższe czynności były przez ubezpieczonego wykonywane każdego dnia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Następnie w okresie od 1 marca 2002 r. do 30 czerwca 2008 r. ubezpieczony pracował w (...) Sp. z o.o. w Ś.. W świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 3 kwietnia 2019 r. wskazano, że w okresie tym wykonywał pracę płuczkarza przy przeróbce mechanicznej węgla tj wymienioną w wykazie A, dział I poz. 5 pkt 38 (płuczkarz) w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

Z kolei z zaświadczenia wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 28 marca 2017 r. wynika, że ubezpieczony w okresie od 1 lipca 2008 r. do 31 stycznia 2012 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku płuczkarz/elektryk i była to praca bezpośrednio przy mechanicznej przeróbce węgla, tj. prace wymieniona w pkt 1, zał. 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Z dniem 19 lipca 2019 r. stosunek pracy ubezpieczonego z G. uległ rozwiązaniu.

Podczas całego okresu zatrudnienia w G. ubezpieczony pracował jako płuczkarz elektryk bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla. Dokonywał rozruchu płuczki, uruchamiał i utrzymywał w ruchu urządzenia w zakładzie takie jak taśmociągi, pompy, przesiewacze i inne. Usuwał również awarie. Czynności te wykonywał każdego dnia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Od lutego 2012 r. był kierownikiem zmiany. Do jego obowiązków należał nadzór nad procesem technologicznym odzysku węgla. Pracował wyłącznie w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla.

W dniu 10 stycznia 2019 r. ubezpieczony wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

W dniu 11 lutego 2019 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia z przyczyn wyżej wskazanych.

Od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł odwołanie, które zainicjowało niniejsze postępowanie.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego; aktach osobowych ubezpieczonego; świadectw pracy oraz świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach; zeznań świadka J. B. złożonych na rozprawie w dniu 11 października 2019 r. (k.49); zeznań świadka A. N. złożonych na rozprawie w dniu 11 października 2019 r. (k.50); zeznań świadka F. B. złożonych na rozprawie w dniu 11 października 2019 r. (k.51); zeznań świadka Z. P. złożonych na rozprawie w dniu 11 października 2019 r. (k.51-52).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków J. B., A. N., F. B. oraz Z. P., albowiem są one spójne, logiczne oraz pokrywają się z zeznaniami ubezpieczonego, w związku z czym nie ma podstaw do kwestionowania ich wiarygodności. Świadkowie J. B. i A. N. pracowali razem z ubezpieczonym w Kopalni (...), a świadek F. B. w G., zatem znali oni specyfikę funkcjonowania tych przedsiębiorstw oraz wykonywane przez ubezpieczonego czynności.

Zgromadzone dowody Sąd uznał za kompletne i pozwalające na czynienie na ich podstawie ustaleń co do stanu faktycznego, a następnie na rozstrzygnięcie sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest nieprawidłowa.

W niniejszej sprawie przedmiotem sporu było ustalenie, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury pomostowej w oparciu o art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, bowiem organ rentowy odmówił przyznania jej ubezpieczonemu z przyczyn wskazanych w ww. zaskarżonej decyzji odmownej.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych zwanej dalej ustawą, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Po myśli art. 3 ust. 1 prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Zgodnie z ust. 3 tego przepisu prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach w myśl ust. 1 tego przepisu uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1. Za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3 (ust. 5). Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust.7).

W tym miejscu trzeba również wskazać, że pracodawca Kopalnia (...) w świadectwach pracy wykonywanej w warunkach szczególnych oraz organ rentowy w zaskarżonej decyzji powołał się na przepisy resortowe, tj.: Zarządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. Zaznaczyć jednak należy, że przepisy te mają jedynie charakter pomocniczy, uzupełniający. Określenie, czy wykonywane czynności, były pracą w warunkach

szczególnych, a jeżeli tak to jaką, powinny być oceniane przez normy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43). W związku z tym, dla uznania konkretnego rodzaju lub stanowiska pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze decydujące znaczenie ma to, czy jest to praca wymieniona w w/w rozporządzeniu oraz w wykazach stanowiących załącznik do tego rozporządzenia, natomiast wykazy stanowisk ustalane przez właściwe podmioty w odniesieniu do podległych zakładów pracy mają jedynie charakter techniczny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012r., II UK 103/11 oraz z dnia 13 listopada 2008r., II UK 88/08). Jednocześnie wykazy resortowe, mające za zadanie uszczegółowienie wykazu prac zawartego w rozporządzeniu Rady Ministrów, muszą być dostosowane do treści załącznika do wymienionego rozporządzenia. Mają charakter porządkujący, ale nie stanowią aktu normatywnego powszechnie obowiązującego, a więc ich treść nie jest wiążąca przy ustalaniu prawa do wcześniejszej emerytury (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 września 2012 r.. sygn. akt: III AUa 1706/11).

W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że w toku postępowania ubezpieczony udowodnił rozwiązanie stosunku pracy, przedkładając świadectwo pracy z dnia 19 lipca 2019 , z którego wynika, że w (...) Sp. z o.o. w G. zatrudniony był do dnia 19 lipca 2019 r. Ponadto w dniu (...) ukończył 60 rok życia. Legitymuje się również wymaganym przepisami okresem składkowym i nieskładkowym.

W niniejszej sprawie, organ rentowy ostatecznie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych jedynie okresy od 1 lipca 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. i od 21 marca 2011 r. do 31 stycznia 2012 r., tj. 1 rok, 4 miesiące i 11 dni.

Bezspornym zatem było, iż po dniu 31 grudnia 2008r. ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (prace bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla – załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych pkt 1)

Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono natomiast ubezpieczonemu okresów pracy w Kopalni (...) na stanowisku elektromonter od 5 listopada 1977 r. do 31 marca 1990 r. oraz na stanowisku sztygara zmianowego od 1 kwietnia 1990 r. do 28 lutego 2002 r., a także okres pracy w G. na stanowisku elektromonter-płuczkarz od 1 marca 2002 r. do 30 czerwca 2008 r.

Odnosząc się do okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Kopalni (...), wskazać należy, że wykonywana przez niego praca, była pracą w szczególnych warunkach. Ubezpieczony w okresie od 5 listopada 1977 r. do 31 marca 1990 r. (**12 lat, 4 miesiące i 27 dni**) każdego dnia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace elektromontera. Do jego obowiązków należało utrzymanie sieci trakcyjnej, prace na rozdzielniach i usuwanie awarii. Była to praca wymieniona w wykazie A, dziale II Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Do pracy w warunkach szczególnych należy również zaliczyć późniejszy okres pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w KOTLARNI, na stanowisku sztygara zmianowego, a więc okres od 1 kwietnia 1990 r. do 31 grudnia 1998 r. (**8 lat i 10 miesięcy**). W okresie tym ubezpieczony każdego dnia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nadzorował prace elektromonterów. Bez wątplenia była to praca wymiona w wykazie A, dziale XIV, poz. 25 ww. rozporządzenia, a więc kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-

techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. W tym okresie powód nadzorował pracowników zatrudnionych na stanowiskach elektryków.

Ubezpieczony również w okresie zatrudnienia w (...) od dnia 1 marca 2002 r. do dnia 30 czerwca 2008 r. (**6 lat 4 miesiące**) wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A dział I pkt 5 – przy przeróbce mechanicznej węgla, albowiem w tym okresie pracował na stanowisku płuczkarza elektryka bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla. Dokonywał rozruchu płuczki, uruchamiał i utrzymywał w ruchu urządzenia w zakładzie takie jak taśmociągi, pompy, przesiewacze.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwala na stwierdzenie, że ubezpieczony legitymuje się ponad 15 letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe normy prawne, Sąd na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 7 sierpnia 2019 r., a więc od dnia w którym ukończył on 60 rok życia.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z §9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800), zasądając od organu rentowego, jako od strony przegrywającej proces, na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia (del.) Magdalena Kimel